

De col·laboració

En favor del llatí com a idioma científic

pel

Dr. J. TRAGANT

QUAN vaig publicar l'article "El llatí com a llengua mèdico-científica universal", estava cregut que el meu treball hauria passat desapercebut i que a semblança dels articles que no interessaven a ningú, aniria sense pena ni glòria al cove de's papers, i no perquè el tema no fos interessantíssim, sinó perquè no trobaria ambient, ja que demanar als companys el sacrifici d'un nou estudi en un temps de materialització, sospitava de predicar en desert. La realitat m'ha vingut a demostrar que estava fonament equivocada i que el desig de tenir un idioma internacional científic és necessitat sentida per altres metges.

I dos articles sobre el mateix punt han estat publicats en aquest mateix BUTLLETÍ, signats pel doctor J. Bremon el primer, i el segon pel doctor Torras i Carreras.

M'afalaga en gran manera que semblants signatures coincideixin en mi en la necessitat d'un idioma internacional auxiliar per al millor èxit de l'intercanvi científic i únicament es separin de la meua proposta en presentar l'esperanto en lloc del llatí.

Coincidim també en pensar que cap dels idiomes vius pugui arribar a ésser internacional, cosa que l'experiència així ho demostra, per tant, no hi cap altra solució que l'esperanto o el llatí.

Reconeixem que mundialment els idiomes que més priven són el francès i l'anglès, i fins a nosaltres no ens doldria que fos un d'ells l'escollit com a internacional científic. Desgraciadament, però, això no serà possible per ara, puix que estem assistint a la lluita de les nacions anglosaxones en contra de les llengües llatines, passant a segon terme el francès, i perdent el lloc que tenia com a llengua diplomàtica, per tenir el seu predomini

l'anglès ajudat, sens dubte, per l'actual potencialitat econòmica d'Anglaterra i Nord-Amèrica.

Si en el primer article vaig proposar el llatí a tot altre idioma és, com ja deia, per la seva història en primer lloc i perquè encara avui en llatí escriu la Botànica i la Zoologia en donar el nom científic a les plantes i als animals i que és adoptat per tot el món, la qual cosa demostra que no ha perdut tota la força d'universalitat científica que abans tenia. A més, en la universalitat de l'església catòlica es demostra una vegada més que és avui tan útil com indispensable la seva existència.

És natural que a un no neollatí li sigui més fàcil l'Esperanto compost d'un 60 % d'arrels llatines i d'un 40 % de saxones, esclaves, etc., perquè a més de la regularitat de conjugació dels verbs, de la invariabilitat de l'article i de la fàcil coneixença dels noms, els prefixos i sufixos, etc., etcètera, però és el cas que jo parlo del llatí senzill, res de clàssics, no és aquest l'objecte, és més, confessem que ens veuríem sumament compromesos si ens obliguessin a interpretar amb detalls els nostres clàssics catalans, per tant, ja no cal parlar dels llatins. En aquests casos hi ha els llatínistes que amb llurs traduccions ja ho passen al català.

Al llatí se'l proposa com a universal sense la pretensió de què tothom el parli, sinó únicament perquè la ciència torni a gaudir de l'idioma que ja havia tingut i que ben ve li anava: serà, doncs, per als erudits, per als científics solament, res d'estudi per al poble, a diferència de l'esperanto, que aspira a què tothom el conegui, científics i no científics, fent possible la idea de l'idioma únic universal, cosa a què cap nació desitja d'ar-